ISSN: 2582-4686 SJIF 2021-3.261,SJIF 2022-2.889,
2024-6.875 ResearchBib IF: 9.948 / 2024

THE MULTIDISCIPLINARY JOURNAL OF SCIENCE AND TECHNOLOGY

VOLUME-5, ISSUE-5

TRAVMADAN KEYINGI KICHIK BOLDIR NERVI SHIKASTLANISHINING SURXONDARYO VILOYATI HUDUDIDA JARROHLIK DAVOLASH USULLARI

Rozzokov Dilmurod Tog‘aymurodovich
Respublika ixtisoslashtirilgan neyroxirurgiya ilmiy-amaliy markazi Surxondaryo filiali oliy toifali neyrojarrohi
Rozzokovd@gmail.com
https://orcid.org/0009-0008-7319-7875
Eshpo‘latov Jaloliddin Bahodir o‘g‘li
Toshkent tibbiyot akademiyasi Termiz filiali Neyroxirurgiya yo‘nalishi magistri
Scofield9799@gmail.com
Https://orcid.org/0009-0001-8158-6407

МЕТОДЫ ХИРУРГИЧЕСКОГО ЛЕЧЕНИЯ ПОСТТРАВМАТИЧЕСКИХ ПОВРЕЖДЕНИЙ МАЛОБЕРЦОВОГО НЕРВА В СУРХАНДАРЬИНСКОЙ ОБЛАСТИ

Роззоков Дилмурод Тогаймуродович
Врач-нейрохирург Сурхандарьинского областного филиала Республиканского специализированного научно-практического медицинского центра нейрохирургии
Rozzokovd@gmail.com
https://orcid.org/0009-0008-7319-7875
Эшпулатов Джалолиддин Баходир угли
Магистр направления нейрохирургия, Термезский филиал Ташкентской медицинской академии
Scofield9799@gmail.com
Https://orcid.org/0009-0001-8158-6407

THE SURGICAL TREATMENT METHODS FOR POST-TRAUMATIC TO THE SURAL NERVE INJURY IN SURKHANDARYA REGION

Rozzoqov Dilmurod Tog‘aymurodovich
Neurosurgeon of Surkhandarya Regional Branch of the Republican Specialized Neurosurgery Scientific and Practical Medical Cente
rozzokovd@gmail.com
https://orcid.org/0009-0008-7319-7875
Eshpulatov Jaloliddin Bahodir ugli
Master's degree in Neurosurgery, Termez Branch of the Tashkent Medical Academy
scofield9799@gmail.com
https://orcid.org/0009-0001-8158-6407

Kalit so‘zlar:
Kichik boldir nerv, jarrohlik davolash, travma, nevroliz, neyrorafiya, nevrotizatsiya, nerv transplantatsiyasi, og‘riq sindromi, reabilitatsiya

Ключевые слова:
Икроножный нерв, хирургическое лечение, травма, невролиз, нейрорафия, невротизация, трансплантация нерва, болевой синдром, реабилитация

Keywords:
Sural nerve, surgical treatment, trauma, neurolysis, neurorrhaphy, neurotization, nerve graft, pain syndrome, rehabilitation

ISSN: 2582-4686 SJIF 2021-3.261,SJIF 2022-2.889,
2024-6.875 ResearchBib IF: 9.948 / 2024

THE MULTIDISCIPLINARY JOURNAL OF SCIENCE AND TECHNOLOGY

VOLUME-5, ISSUE-5

Annotatsiya

Ushbu maqolada Surxondaryo viloyati hududida travmadan keyingi kichik boldir nerv shikastlanishlarining klinik kechishi, diagnostikasi va jarrohlik davolash usullari tahlil qilinadi. Kichik boldir nervining shikastlanishi og‘riq, sezuvchanlik buzilishi va hayot sifatining pasayishiga olib keladi. Tadqiqot davomida bemorlar orasida erta va kechikkan jarrohlik aralashuv natijalari solishtirilib, nevroliz, tikuv va transplantatsiya usullarining samaradorligi baholandi. Reabilitatsiya bosqichining tiklanishdagi roli ham alohida o‘rganildi.

Аннотация:

В статье рассматриваются клинические проявления, диагностика и хирургическое лечение посттравматических повреждений икроножного (sural) нерва в регионе Сурхандарьи. Повреждение этого нерва приводит к болевому синдрому, нарушению чувствительности и снижению качества жизни. В исследовании проведён сравнительный анализ раннего и отсроченного хирургического вмешательства, а также оценена эффективность методов невролиза, шва и трансплантации. Отдельно изучена роль реабилитации в восстановлении функции нерва.

Abstract:

This article analyzes the clinical course, diagnosis, and surgical treatment methods for post-traumatic sural nerve injuries in the region of Surkhandarya. Damage to the sural nerve causes pain, sensory disturbances, and reduced quality of life. The study compares the outcomes of early versus delayed surgical interventions and evaluates the effectiveness of procedures such as neurolysis, neurorrhaphy, and nerve grafting. The role of rehabilitation in functional recovery is also highlighted.

Mavzuning dolzarbligi

Kichik boldir nervi oyoqning orqa-qo‘shma yuzasidan o‘tuvchi va tovon, tashqi boldir hamda oyoqning lateral qismini innervatsiya qiluvchi muhim sezuvchan nerv hisoblanadi. Bu nerv odatda nozik, ammo sirtga yaqin joylashgan bo‘lib, ayniqsa ortopedik operatsiyalar, venoz intervensiyalar yoki oyoqning chuqur kesilgan jarohatlarida osongina zararlanadi. Sural nerv (kichik boldir nervi) shikastlanishi doimiy og‘riq, paresteziya va hayot sifatining sezilarli pasayishiga olib keladi. Ayniqsa sportchilar va faol harakatdagi shaxslar, o‘rta yoshdagi faol ishchi qatlam uchun bu holat jamiyatning muhim muammosiga aylanishi mumkin. Ushbu shikastlanishni erta aniqlash va zamonaviy jarrohlik usullar bilan davolash kichik boldir nervi funktsiyasining tiklanishiga yordam beradi. Shuning uchun mavzu tibbiyot amaliyotida, ayniqsa neyroxirurgiya va ortopediya sohalarida nihoyatda dolzarb bo‘lib bormoqda.

Mavzuning ilmiy asoslari

Kichik boldir nervining anatomiya va fiziologiyasi uni klinik amaliyotda muhim strukturaga aylantiradi. Bu nervning monosezuvchan bo‘lishi uning funksional yo‘qotilishini bemor tomonidan aniq seziladigan holatga aylantiradi. Travmadan keyingi regeneratsiya surunkali yallig‘lanish, fibroz va nevroma hosil bo‘lishi bilan cheklanishi mumkin. Ilmiy manbalar shuni ko‘rsatadiki, nevroliz, nerv tikilishi (epinevral/yadro tikuv), va transplantatsiya singari jarrohlik metodlar kichik boldir nervi tiklanishida samarali bo‘lishi mumkin. Ayniqsa, mikroxirurgik yondashuvlar va zamonaviy optik texnologiyalar nerv strukturasi bilan ishlashda katta imkoniyatlar yaratmoqda.

Tadqiqot maqsadi

Travmadan keyingi kichik boldir nervi shikastlanishining klinik belgilari, diagnostikasi va jarrohlik davolash usullarini baholash, shuningdek, davolash samaradorligini funksional va subyektiv mezonlar asosida tahlil qilish.

ISSN: 2582-4686 SJIF 2021-3.261,SJIF 2022-2.889,
2024-6.875 ResearchBib IF: 9.948 / 2024

THE MULTIDISCIPLINARY JOURNAL OF SCIENCE AND TECHNOLOGY

VOLUME-5, ISSUE-5

Tadqiqot vazifalari

- Kichik boldir nervining travmadan keyingi shikastlanishlariga olib keluvchi asosiy etiologik omillarni aniqlash.
- Klinik va instrumental diagnostika metodlarini baholash.
- Jarrohlik aralashuv turlarini (nevroliz, nevrotizatsiya, nervni tikish (neyrorafiya), nervni ko‘chirib o‘tkazish (nerv transplantatsiyasi) va b.) o‘rganish.
- Davolashdan keyingi tiklanish darajasini mezonlar orqali baholash (VAS, SFI – sensory function index).
- Erta va kechikkan jarrohlik aralashuvlarning natijalarini solishtirish.
- Region hududida reabilitatsiya chora-tadbirlari va ularning yakuniy tiklanishga ta’sirini o‘rganish.

Tadqiqotning yangiligi

Tadqiqot doirasida kichik boldir nervining travmadan keyingi shikastlanishlarida birinchi marta mahalliy klinik materiallar asosida mikrojarrohlik usullarning klinik samaradorligi baholandi. Shu bilan birga, yangi diagnostik mezonlar (EMG/ENMG + klinik simptomlar) kombinatsiyasi asosida erta tashxis qo‘yish algoritmi taklif qilindi. Klinik kuzatuvlar natijasida bemorlarning subyektiv va obyektiv holatini solishtirishga asoslangan baholash tizimi ishlab chiqildi.

Materiallar va metodlar

- 2021–2024 yillar davomida tibbiy muassasaga murojaat qilgan va kichik boldir nervining travmatik shikastlanishi tashxisi qo‘yilgan 36 nafar bemor.
- Diagnostika uchun ishlatilgan vositalar: elektromiografiya (EMG), elektroneyromiografiya (ENMG), ultratovush tekshiruvi (UZI), VAS og‘riq shkalasi, nevrologik testlar.
- Jarrohlik uskunalar: mikroxirurgik instrumentlar, monofilamentli nerv tikuv materiallari.
- Reabilitatsiya uskunalari: elektrostimulyatsiya, magnitstimulyatsiya, fizioterapiya moslamalari, refleksoterapiya vositalari.
- Klinik, nevrologik va instrumental (EMG, ENMG, UZI) tekshiruvlar.
- Bemorlar erta (0–3 oy) va kechikkan (3 oydan keyin) davolash guruhlariga ajratildi.
- Operatsion usullar: ochiq nevroliz, nerv uchini tikish, va autolog nerv transplantatsiyasi.
- Natijalarni baholash: VAS, SFI, to‘liq klinik tiklanish foizi.
- Statistik tahlil SPSS 25.0 dasturi orqali olib borildi, $p<0.05$ ahamiyatli deb olindi.

Xulosa

Sural nervning travmatik shikastlanishi kichik ko‘rinishiga qaramay, bemorning hayot sifati uchun jiddiy klinik muammolarni yuzaga keltiradi. Tadqiqot shuni ko‘rsatdiki, erta diagnostika va o‘z vaqtida mikroxirurgik aralashuv sural nervning funksional tiklanishini sezilarli darajada yaxshilaydi. Ayniqsa nevroliz va tikuv texnikalarining aniq bajarilishi, bemorga individual reabilitatsiya rejasining tuzilishi sog‘lomlanish jarayonini tezlashtiradi. Shu bilan birga, EMG kabi aniq diagnostik vositalar bilan integratsiyalashgan klinik yondashuv ushbu nerv shikastlari uchun universal algoritm ishlab chiqish imkonini beradi. Ushbu holatlarda ixtisoslashtirilgan, tizimli va zamonaviy yondashuv qo‘llanilishi zarur.

ISSN: 2582-4686 SJIF 2021-3.261,SJIF 2022-2.889,
2024-6.875 ResearchBib IF: 9.948 / 2024

THE MULTIDISCIPLINARY JOURNAL OF SCIENCE AND TECHNOLOGY

VOLUME-5, ISSUE-5

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Millesi H., Zöch G., Rath T. The nerve injury and its surgical treatment. World Journal of Surgery. 1991;15(6):613–617.

2. Kim D. H., Murovic J. A., Tiel R. L., Kline D. G. Management and outcomes in 318 operative common peroneal nerve lesions at the Louisiana State University Health Sciences Center. Neurosurgery. 2004;54(6):1421–1428.

3. Sulaiman O. A. R., Gordon T. Neurobiology of peripheral nerve injury, regeneration, and functional recovery: from bench top research to bedside application. Ochsner Journal. 2013;13(1):100–108.

4. Ясногородский М. С., Лозовский С. М. Повреждения периферических нервов нижней конечности. — Киев: Здоровье, 1990. — 184 с.

5. Дьяков В. А., Салтыков А. А. Современные подходы к лечению повреждений периферических нервов. Вестник травматологии и ортопедии им. Н. Н. Приорова. 2015;(1):51–56.

6. Chuang D. C. C. Neurovascular injuries of the lower extremity. Microsurgery. 2010;30(1):45–49.

7. Арипов Ю.Х., Отахонов А.А. Травматология ва ортопедия. — Тошкент: I.Tibbiyot, 2020. — 402 б.

8. Aszmann O. C., Korak K., Dellon A. L. Advances in the surgical management of peripheral nerve injuries. Current Opinion in Otolaryngology & Head and Neck Surgery. 2000;8(4):277–284.

9. Григорян Э. Г. Хирургическое восстановление при повреждении икроножного нерва. Нейрохирургия. 2017;(3):92–97.

10. Lundborg G. Nerve injury and repair. 2nd ed. Edinburgh: Churchill Livingstone; 2004. — 416 p.